

VÁNOČNÍ POSTAVY

U nás pod stromeček naděluje Ježíšek. Ježíšek byl především jen fikcí, a proto měl i neustále se "roztahující" Santa velkou šanci. Děti potřebují podobu, ztvárnění, zhmotnění toho, v co mají věřit. Proto vyhrával a mnohde i vyhrává právě Santa – milý stařík, který je hlavní postavou velkého množství romantických a krásných filmů a pohádek.

O Ježíškovi nemohly být natočeny filmy, nikdo nevěděl, jak vypadá - byly jen dohady, byl jen pocitem. Ale díky tomu, že se mnoho firem domluvilo a vyhlásily anketu o "**Českého Ježíška**" před 3 lety, známe podobu Ježíška. Již o něm jsou vydány tři knížky, dokonce i papírové divadélko a také mu byli prisouzeni různí malí nádherní pomocníčky jako **hvězdulky**, **netopýrek Pírek** i postavy zlé jako **černý mrak**, které vždy všichni společnými silami přemůžou.

Už dávno se spekulovalo o tom, jde-li o starého muže, mladého či dítě v podobě Ježíše – dítěte v jesličkách. Jeho jméno je původně odvozené od Ježíše Krista – právě narozeného. To bylo nejčastější zobrazení Ježíška. V anketě před 3 lety vyhrála podoba malého roztomilého hošíka.

Ježíšek má mnoho podob a jmen

- na **Slovensku** je to **Ježuško**

- v **Polsku**, původně rozděleném mezi různé země, cizími nadvládami a také různým kulturním i církevním vlivům (např. pravosláví v Horním Slezsku), se vyskytuje hned několik vánočních osob. Je to **Dietiantko**, **Gwiazdka**, **Aniolek** nebo **svienty Nicolas**.

- **Skandinávie** - tvrdí se, že Santa Claus žije na severním pólu, dokonce je vystavěna poblíž pólu i jeho vesnička. Zde je také opatrován jeho dům, ale dětem, které na skandinávském poloostrově žijí, nosí dárky jiné postavy. Především je Skandinávie o Vánocích přeplněna různými skřítky. Např. ve **Finsku** nosí dárky jediná vánoční bytost, kterou mohou děti uvidět – **Joullupukki** – postava oděná do kozí kůže, bydlící v Laponsku, nebo veliký **Ukka**, jemuž pomáhají malí pidimužáci. Ve **Švýcarsku** je to dědeček skřítek **Jultomten** s nosem jako bambulka, který si oproti Santa Clausovi své saně s dárky táhne sám. Někdy má podobu vánočního kozla s červenou mašlí na rozích. V **Norsku** chodí skřítek **Misen** nebo **Otec Vánoc** a ten schovává dárky do dřeváků – ovšem i ty začíná vytlačovat Santa Claus. Také začíná zastiňovat Dědu Mráze, který žije v Grónsku v ledové jeskyni.

- **Francie** – zde nosí dárky **Papa Noël**

- **Holandsko** - děti zde dostávají dárky již na Mikuláše – zde **Sinterklaas** – 24. prosince se konají pouze bohoslužby a slavnostní večeře. Svátky, i když bez dárků, se slaví, ale v rodinném kruhu.

- **Itálie** – zde se dávají dárky až na první svátek vánoční a nosí je Babbe Natale = Ježíšek. Na Sicílii se obdarovává až na **Tři krále**, kdy chodívá komínem do domu hodná čarodějnice **Befana**.

- **Rakousko, Švýcarsko** – zde chodí **Weinachtsmann = vánoční muž**.

- **Německo** - zde chodí **Kris Kringle** nebo **Kristkindl** = vánoční dítě. Je malován jako dítě Ježíš, ovšem zde je velmi zvláštní – provádí lidem různé nepřístojnosti a ne vždy zrovna veselé.

- **Rusko** – v ruských zemích obvykle chodí **Děda Mráz – Děd Moroz**. Původně měl bílé oblečení, dnes je jeho oblečení podobné Santovi – má červený kabát a čepici s bílou kožešinou. Jeho doprovod tvoří Sněhurka a zvířátka. Dárky nosí až o půlnoci, kdy vítáme nový rok- o půlnoci přijede se svými saněmi a průvodem a rozdává dárky. Vánoční svátky se zde díky pravoslavné církvi, jež je neuznává, bohužel neslaví vůbec.

- ve **Španělsku** nosí dárky až **Tři králové**

- **Mexiko** – zde jsou vánoční svátky nejhluchnější a nejradostnější vůbec. Nemají sice stromeček, ale zdobí **hliněný obrovský džbán** (jako sud na zelí), do nějž se dávají různé pamlsky a drobné dárečky dětem a který se věší ke stropu. Hlavním bodem vánočních oslav je zvyk, kdy děti dřevěnými hůlkami rozbíjí džbán a rozeberou si dárky. U toho je většinou velká mela, je-li v rodině víc jak jedno dítě, protože na dárky se nepřipevňují jmenovky.

- **Země orientu** – v **Japonsku** naděluje jeden ze starých šintoistických bůžků **Heotišó**, který má oči i v zadu. Někdy se mu říká **Santa Kurohsu**.

- **Čína** má svého vánočního muže – čínští křesťané uznávají **Tun Čche Lao**.

Ježíšek a dárky

V **českých a slovenských rodinách Ježíšek „roznáší“ dárky** tak, že po štědrovečerní večeři odejde celá rodina z pokoje, ve kterém se nachází vánoční stromeček. Následuje příchod celé rodiny do místnosti, kde se začínají rozbalovat společně vánoční dárky (oproti západním zemím, kde se dárky rozbalují až ráno).

V evropských zemích se od pozdního středověku dávají o Vánocích dárky dětem, které přináší ve Francii Pere Noël, svatý Mikuláš (od 19. století i *Santa Claus*) nebo Ježíšek, právě narozený v Betlémě. Smyslem bylo původně připomenout, že i když dárky obstarávají rodiče, vděčnost za ně patří Bohu. Postupem času se tento význam mnohde vytratil a „Ježíšek“ se pak chápal jako sice nevinný, nicméně podvod na dětech.

V moderní době se Vánoce staly významnou příležitostí k mimořádným nákupům a hrají v obchodě velkou roli. Nicméně i dnes se dodržují jistá pravidla, která tyto dary odlišují: dárky jsou anonymní, pečlivě se balí a nesmí na nich zůstat cenovky z obchodu. Nehodí se také dávat něco, co člověk sám jako dárek dostal; stejně (nebo ještě více) nevhodné je také dary prodávat.